

Õiguskantsler

Priidu Pärna
Eesti Omanike Keskliit
omanikud@omanikud.ee

Teie 02.02.2015 nr KL- 15

Meie 10.02.2015 nr 6-1/150188/1500657

**Vastus pöördumisele
Vedelkütuse erimärgistamise seaduse rakendussätted**

Austatud härra Pärna

Tänan Teid 02.02.2015 pöördumise eest, milles tõstatasite küsimuse kehtiva vedelkütuse erimärgistamise seaduse (edaspidi *VKEMS*) § 8¹ lg 3 ning Riigikogu menetluses oleva vedelkütuse erimärgistamise seaduse § 8¹ muutmise seaduse eelnõu nr 841 (edaspidi *VKEMS eelnõu*) § 1 p 2 vastavusest põhiseadusele.¹ Teie vaidlustatud normid on rakendussätted 01.01.2015 jõustunud vedelkütuse erimärgistamise seaduse redaktsiooni juurde, mille järgi alates 01.01.2015 ei erimärgistata kerget kütteõli ning alates 01.05.2015 ei või erimärgistatud vedelkütust (st enne 01.01.2015 soetatud erimärgistatud kerget kütteõli ning enne 01.05.2015 soetatud erimärgistatud diislikütust) enam kasutada kütmiseks ning soojuse ja elektrienergia tootmiseks.

Leiate, et eelnimetatud normidest tuleneva aktsiisisumma vahe kinnimaksmise nõudmine on vastuolus põhiseadusest tuleneva õiguspärase ootuse põhimõttega. Selgitate, et enne 01.01.2015 oli inimestel õigus soetada erimärgistatud kerget kütteõli aktsiisisoodustusega. Paljud inimesed on selle õiguse ka realiseerinud, omandades teatud hulga kerget kütteõli, millelt nad on tasunud aktsiisi kütuse soetamise hetkel kehtinud määras. Olete seisukohal, et nii tegutsedes said inimesed õigustatult eeldada, et nad saavad soetatud kütuse ära kasutada ning et tulevikus ei teki neil kohustust selle kütuse osas aktsiisi juurde maksta.

Lisaks juhite tähelepanu asjaolule, et nii kehtivas seaduses kui ka eelnõus pakutud „alternatiivset lahendust“ – pumbata seisuga 01.05.2015 inimese valdusesse jäänud erimärgistatud kütus küttesüsteemist välja ja võõrandada see tagasi selle müünud isikule või aktsiisilaopidajale – on

---

¹ Teie avaldusest ei tulene kahjuks, millist vedelkütuse erimärgistamise seaduse § 8¹ muutmise seaduse eelnõu nr 841 sätet Te täpselt vaidlustate. Viitate oma avalduses vedelkütuse erimärgistamise seaduse § 8¹ muutmise seaduse eelnõu nr 841 § 8¹ lõikele 3, kuid sellist normi eelnõu algtekstis ei ole. Saan Teie avalduse sisust aru, et Teile tekitab pahameelt eelnõus sisalduv nõue maksta seisuga 01.05.2015 inimese valdusesse allesjääva erimärgistatud vedelkütuse pealt aktsiisimaksu juurde. Sellekohane regulatsioon sisaldub eelnõu § 1 punktis 2. Sellest järeldan, et palute mul kontrollida just eelnõu § 1 p 2 põhiseaduspärasust.

praktikas väga keeruline ja kulukas kasutada. Leiate, et eraisikud, kes kasutavad erimärgistatud vedelkütust kütmiseks, on pandud äärmiselt keerulisse olukorda.

Teatan Teile, et olen Teie avalduse läbi vaadanud. Pean vajalikuks selgitada Teile järgnevat.

Olen analüüsinud küsimust kehtiva VKEMS §-s 8¹ sisalduva rakendussätte – täpsemalt VKEMS § 8¹ lg 2 – põhiseadusele vastavuse kohta möödunud aastal. Kuigi nägin regulatsioonis probleeme, ei tuvastanud ma selle põhiseadusvastasust. Minu toonane seisukoht on kättesaadav Õiguskantsleri Kantslei veebileheküljelt, õiguskantsleri seisukohtade andmebaasist: http://oiguskantsler.ee/sites/default/files/field_document2/6iguskantsleri_seisukoht_vastuolu_mit_tetuvastamise_kohta_muudatused_seoses_kodu_kutmiseks_kasutatavate_kutuste_maksustamise_ga.pdf.

Kuigi viidatud seisukoht ei sisalda otseselt VKEMS § 8¹ lg 3 analüüsi, olen seda normi seisukoha kujundamisel siiski arvestanud. Selgitan lühidalt. Kehtiva seaduse järgi on VKEMS § 8¹ lõikes 2 kirjeldatud erimärgistatud vedelkütuse tagasivõõrandamine n-ö põhiline viis, kuidas minnakse üle uuele erimärgistatud vedelkütuse kasutamise regulatsioonile. Teie vaidlustatud VKEMS § 8¹ lg 3 võimaldab sellest põhireeglist alternatiivi: see lubab inimestel jätta seisuga 01.05.2015 ära kasutamata erimärgistatud vedelkütuse enda valdusesse, makstes allesjäänud kütusekoguse pealt erimärgistatud vedelkütuse ja diislikütuse aktsiisiumma vahe. See alternatiiv kujutab seadusandja mõtte kohaselt lihtsustust võrreldes VKEMS § 8¹ lõikes 2 kirjeldatud üldkorraga, mistõttu on seda võimalik kasutada üksnes siis, kui isiku valdusesse jääb pärast 01.05.2015 erimärgistatud vedelkütust kokku alla 100 liitri. Kuivõrd Teie vaidlustatud VKEMS § 8¹ lg 3 on mõeldud VKEMS § 8¹ lõikest 2 tulenevast kohustusest inimestele asetatava koormuse leevendava meetmena ning riivab inimeste omandipõhiõigust vähem intensiivselt, kui VKEMS § 8¹ lõikes 2 sätestatud kohustus, siis minu järeldus, et VKEMS § 8¹ lg 2 ei ole põhiseadusvastane, on asjakohane ka VKEMS § 8¹ lõike 3 puhul.

Samas, nagu tõdesin juba ülal, on kehtivas VKEMS-s probleeme. Ja mul on hea meel Teid informeerida, et vastavalt Vabariigi Valitsuse 05.02.2015 seisukohale, mis on väljendatud rahandusministri 09.02.2015 kirjas Riigikogu rahanduskomisjonile,² on äärmiselt tõenäoline, et VKEMS eelnõu täiendatakse sättega, mis lubab kodumajapidamistel kasutada enne 01.05.2015 soetatud erimärgistatud kütteõli ja diislikütuse lõpuni ilma täiendava aktsiisimaksu maksmise kohustusega. Nimelt leiab rahandusminister oma seisukohas, et VKEMS eelnõu võiks täiendada nii, et edaspidi sätestaks VKEMS § 1¹ järgmiselt:

„(1) Erimärgistatud diislikütust (edaspidi *eriotstarbeline diislikütus*) on lubatud kasutada:

- 1) põllumajanduses kasutatavas masinas, traktoris ja liikurmasinas;
- 2) kutselisel kalapüügil;
- 3) kütteinena kui kodumajapidamine või korteriühistu soetas eriotstarbelise diislikütuse enne 2015. aasta 1. maid või erimärgistatud kerge kütteõli enne 2015. aasta 1. jaanuari, mida hoiustatakse nõuetekohases statsionaarses mahutis, mis on vahetult ühendatud vedelkütuse katlagaga.“

Ministeerium selgitab, et valitsus kujundas 05.02.2015 istungil seisukoha seoses Riigikogu poolt algatatud vedelkütuse erimärgistamise seaduse muutmise seaduse eelnõuga, mille kohaselt lubatakse enne 1. maid 2015 kütmiseks soetatud eriotstarbelise diislikütuse varud eramutes ja kortermajades lõpuni tarbida. Eramute ja kortermajade kasutuses olevate mahutite suurus ei võimalda üldjuhul mitme aasta varude soetamist, lisaks oleks problemaatiline varude mõõtmine.

² Kättesaadav eelnõude infosüsteemist (eelnõud.valitsus.ee) ning Riigikogu kodulehel VKEMS eelnõu menetlusinfo lehelt ([http://www.riigikogu.ee/?op=ems&page=eelnou&eid=f743be24-15dd-4470-b5a3-5d10fb3786ae&vt=21.01.2015 materjalide alt](http://www.riigikogu.ee/?op=ems&page=eelnou&eid=f743be24-15dd-4470-b5a3-5d10fb3786ae&vt=21.01.2015%20materjalide%20alt)).

Arvestades, et VKEMS eelnõu arutelu on plaanis 10.02.2015 rahanduskomisjoni istungil ning teadaolevalt esineb poliitiline tahe Teie tõstatatud probleemi lahendamiseks, siis usun, et veel tänane Riigikogu võtab vastu asjakohased VKEMS muudatused.

Austusega

/allkirjastatud digitaalselt/

Nele Parrest
õiguskantsleri asetäitja-nõunik
õiguskantsleri volitusel

Olga Lavrova 6938410
Olga.Lavrova@oiguskantsler.ee